

Mimořádný Krasovský zpravodaj

ČOV březen 2024

Vážení občané, vážení chataři a chalupáři, jak jistě víte z předešlých informací od obce a z veřejné prezentace ze září loňského roku, naše obec připravuje provedení terénních průzkumných prací u jednotlivých nemovitostí, jejichž majitelé chtějí řešit likvidaci splaškových vod decentralizovanou formou, dotovanou Ministerstvem životního prostředí a uvést tak své dosavadní systémy pro likvidaci splaškových vod v co nejkratší době do souladu se zákonem. Doposud se nám k provedení průzkumu, které začnou probíhat od poloviny března, přihlásilo 99 objektů.

Během návštěv a přihlašování jednotlivých zájemců na obecním úřadě byla zaměstnancům obce položena celá řada dotazů, které si byly mnohdy podobné, a proto se jimi chceme zabývat v níže uvedených bodech, abychom Vám situaci co nejvíce osvětlili.

Stávající situace v obci:

Jak jistě víte, naše obec není vybavena žádnou historickou souvislou „dešťovou“ kanalizační sítí, ani jiným typem kanalizace, která by byla zakončena centrální čistírnou odpadních vod (dále jen ČOV).

Územní plán naší obce (dále jen ÚP) k tomuto v kapitole Koncepce vodního hospodářství uvádí – citace:

„Likvidaci odpadních vod je navrženo řešit v čistírně odpadních vod na východním okraji zástavby obce, na kterou budou odpadní vody sváženy fekálním vozem. Vyčištěné odpadní vody z ČOV budou vypouštěny do Krasovky. Likvidaci odpadních vod u osamocených nebo vzdálených objektů řešit decentralním způsobem pomocí bezodtokých jímek nebo malých domovních čistíren odpadních vod.“

Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Moravskoslezského kraje (dále jen PRVK) pak pro naši obec uvádí – citace:

Popis současného stavu:

„V obci Krasov není v současné době vybudována žádná soustavná kanalizace. Čištění odpadních vod z jednotlivých objektů je zajištěno v septicích či žumpách, ty mají přepady zaústěny do povrchových příkopů případně tratí vodů, kterými odpadní vody odtékají spolu s ostatními vodami do recipientu.“

Popis odkanalizování a čištění odpadních vod ve výhledu:

„S přihlédnutím k velikosti obce navrhujeme ve výhledu do roku 2015 ponechat likvidaci odpadních vod v zájmovém území stávajícím způsobem, tj. přímo u zdroje v žumpách či septicích.“

V případě požadavku na biologické čištění odpadních vod z jednotlivých objektů lze využít stávající septiky či žumpy pro osazení malých domovních ČOV. Jako další alternativu doporučujeme využití stávajících septiků (žump) pro mechanické předčištění odpadních vod s následným dočištěním na zemních (půdních) filtrech.“

Posouzení variant:

Na základě výše uvedených návrhů v ÚP a PRVK, které nejsou tak úplně jednoznačné, si naše obec nechala v roce 2020 zpracovat komplexní variantní posouzení proveditelnosti a současně i investiční a provozní náročnosti pro varianty likvidace splaškových vod, které by připadaly pro toto naše území v úvahu.

Jednalo se o porovnání variant:

- gravitační kanalizace, zakončené jednou, obecní centrální čistírnou (dále jen obecní ČOV),
- tlakové kanalizace, zakončené obecní ČOV,
- vývozu stávajících a nově zbudovaných jímek (žump) na obecní ČOV obecním fekálním vozem
- vývozu stávajících a nově zbudovaných jímek (žump) na jinou ČOV v okolí (např. ČOV Krnov),
- decentralního systému domovních čistíren odpadních vod
- decentralního systému septiků se zemními filtry.

Každá z těchto variant má své výhody a nevýhody, podrobně popsané v této studii, která je k nahlédnutí na obecním úřadě. Zde jen velmi stručné shrnutí faktů:

Gravitační kanalizace dopraví veškeré splaškové vody na čistírnu „sama“, bez dalších nároků na energii potřebnou na transport splaškových vod až do obecní ČOV.

Za tím účelem ale musí její kanalizační potrubí mít určitý soustavný spád (od posledního napojeného domku v obci až po obecní čistírnu) a tento spád není vždy snadné dodržet, například díky poměrně mělko položenému skalnímu podloží po trasách a dále faktu, že se zástavba v obci nachází na obou stranách potoka, jehož koryto je pro tento typ kanalizace opět významnou překážkou. Minimální průměr kanalizačního potrubí (min. 250 mm) a jeho tuhost a nepoddajnost z nichž vyplývá nemožnost pokládky bez výkopovou technologií ve většině úseků z této kanalizace dělají pro obec investičně stále vysoce nákladnou variantu, a to i přes výrazně nižší následné provozní náklady.

Tato varianta, svými odhadovanými stavebními a provozními náklady (za 40 let provozu) v rozmezí 105,33 – 144,85 mil. Kč, obsadila celkové 4. místo.

Naopak tlaková kanalizace na gravitaci závislá není a průměr jejího potrubí (cca 50 - 80 mm) je navíc mnohem nižší než u kanalizace gravitační, což, díky odolnosti a pružnosti tohoto „hadicovitého“ potrubí, umožňuje její rychlejší pokládku, do menších hloubek, často i bez výkopů. Na druhou stranu v ní ale nic nepoteče „samo“. Všechny splaškové vody se v této kanalizační síti musejí tlačit čerpadly, umístěnými v čerpacích jímkách u každého jednotlivého domu, a to i v případě kdy by tato kanalizace směřovala skopce.

Další slabinou tohoto systému je pak (krom časových a technických nároků na bezodkladný servisní zásah v případě poruchy některého z předpokládaných cca 108 ks čerpadel) i riziko omezené kapacity čerpacích jímek (cca 1 m³) a to hlavně v případě dlouhodobějšího výpadku elektrického proudu v celé obci.

Tato varianta, svými odhadovanými stavebními a provozními náklady (za 40 let provozu) v rozmezí 90,4 – 93,79 mil. Kč, obsadila celkové 2. místo.

Varianta vývozu stávajících a nových jímek obecním fekálním vozem na obecní ČOV těmito oběma typům kanalizačních systémů po finanční stránce zdatně sekunduje, a to hlavně svými vysokými provozními náklady.

Tato varianta, svými odhadovanými stavebními a provozními náklady (za 40 let provozu) v rozmezí 108,13 – 123,89 mil. Kč, obsadila celkové 5. místo.

Nicméně ani jedna z těchto variant se svými provozními náklady nevyrovná variantě vývozu

stávajících a nových jímek obecním fekálním vozem na jinou ČOV v okolí. Tato varianta je bezkonkurenčně nejdražší možnou a v posouzení ne/efektivity překonala gravitační kanalizaci dvakrát a tlakovou dokonce třikrát, což se dalo očekávat.

Tato varianta, svými odhadovanými stavebními a provozními náklady (za 40 let provozu) v rozmezí 310,53 – 326,28 mil. Kč, obsadila celkové 6. místo.

Z výše uvedeného porovnání vyšla jako investičně a provozně nejlepší varianta postavená na decentrálním systému čištění odpadních vod (tedy systému jednotlivých čistících zařízení, rozmístěných po celém území, nepropojených žádnou centrální kanalizací) v nových septicích se zemními filtry.

Tato varianta, svými odhadovanými stavebními a provozními náklady (za 40 let provozu) 86,63 mil. Kč, obsadila celkové 1. místo.

Další decentrální systém, tedy varianta postavená na decentrálním systému čištění odpadních vod v ČOV.

Tato varianta, svými odhadovanými stavebními a provozními náklady (za 40 let provozu) 99,59 mil. Kč, obsadila celkové 3. místo.

Proč tedy ČOV, a ne septiky s filtry:

Proč tedy upřednostňujeme variantu domovních ČOV (celkově 3. místo) před variantou septiků se zemními filtry (celkově 1. místo)? Odpověď je jednoduchá. Pravidla dotací. Neboli opět ty peníze.

Na rozdíl od ČOV, na které až doposud Ministerstvo životního prostředí poskytovalo dotaci ve výši 150.000,- Kč na ČOV v rozmezí kapacity 1-15 ekvivalentních obyvatel (dále jen EO) a dotaci ve výši 300.000,- Kč na ČOV v rozmezí 16 – 50 EO, se na septiky se zemními filtry (díky jejich mnohem nižší účinnosti čištění) žádné dotace neposkytují a veškeré náklady na jejich výstavbu by si jednotliví zájemci hradili sami. V konečném důsledku by tak tato varianta byla pro občany dražší.

Nyní poněkud podrobněji k dotacím:

Dotační výzva Ministerstva životního prostředí, které může stavbu čistíren financovat až do výše 80 % celkových

nákladů, má, velmi stručně řečeno, požadavky na vysokou úroveň kvality čištění splaškových vod v jím financovaných zařízeních.

Tato zařízení musejí spadat do III. kategorie výrobku označeného CE (laicky řešeno úrovně čištění, když III. kategorie je tou nejvyšší) a musejí splňovat limity tzv. BAT (z anglického „best available technology – nejlepší dostupná technologie). A právě tyto požadavky ani ten doposud nej kvalitnější septik s filtrem nesplňuje.

Dalším požadavkem ministerstva je potřeba centrálního řízení navrženého systému (centrálního dispečinku zaznamenávajícího data z provozu jednotlivých decentrálních objektů a současně i jejich zpětné vzdálené ovládání) a to je opět oblast, ve které septiky nevynikají. Takto by šlo pokračovat.

Z těchto důvodů není možno plošnou instalaci septiků financovat z dotace, což tuto variantu v konečném důsledku posouvá na žebříčku výhodnosti až pod domovní čistírny, a to i přes to, že septiky ke svému provozu nepotřebují elektřinu. Dále je nutno zdůraznit, že investiční náklady na moderní certifikovaný čtyřkomorový septik s návazným certifikovaným zemním filtrem, plněným specifickým horninovým materiálem, se pohybují na stejné úrovni jako investiční náklady na výše uvedené dotované čistírny.

Trocha legislativy:

Možná se nyní zamýšlíte nad tím, proč byste vlastně měli stávající systém likvidace splaškových vod měnit.

Zde je zapotřebí vzít v úvahu následující fakta:

Vodní zákon 254/2001 Sb.

Dle něhož (§ 8, odst. (1) písm. c)) je k vypouštění odpadních vod do vod povrchových nebo podzemních zapotřebí získat povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami.

Na článek II bod 2 zákona č. 20/2004 Sb., dle něhož k 1. 1. 2008 zanikla všechna povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a podzemních, která nabyla právní moci do 30. 12. 2001, tzn. povolení vydaná podle dříve platných právních předpisů – vodního zákona č. 138/1973 Sb. či zákona č. 11/1955 Sb., o vodním hospodářství a jen povolení vydaná, respektive pravomocná od 1. 1. 2002 platí i nadále.

Pokud máte povolení staršího data, či pokud nemáte povolení žádné, již nyní porušujete zákon.

Nařízení vlády 401/2015 Sb. o přípustném znečištění odpadních vod a vypouštění odpadních vod do vod povrchových a Nařízení vlády č. 57/2016 o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění odpadních vod a náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod podzemních, stanovují takové limity maximálního možného znečištění, které samostatný septik (bez ohledu na to zda dvou, či tří/více komorový) v žádném případě není schopen zvládnout a je nezbytné za ním mít osazeno dodatečné biologické čištění (např. zemní filtr).

Pokud tedy máte stávající septik, za kterým ale není umístěn zemní filtr, nesplňujete limity maximálního možného znečištění z něj odtékajících splaškových vod, a tudíž by Vám povolení nemohlo být vydáno ani v případě, kdybyste o něj nyní dodatečně požádaly. Totéž samozřejmě platí pro veškerá „technicky ještě méně dokonalá“ řešení, jako jsou stávající žumpy s odtokem, přímé zaústění do trativodu, do potoka atd. atp.

V souvislosti s tím se na chvíli zastavme i u problematiky stávajících, bezodtokých, avšak nelegálně vyvážených jímek (žump), tedy vyvážených na pole atd.

Ministerstvo životního prostředí k tomuto vydalo „Metodický pokyn odboru ochrany vod Ministerstva životního prostředí k provádění kontrol vývozu bezodtokových jímek“, který si můžete volně stáhnout a pročíst na webových stránkách ministerstva: https://www.mzp.cz/cz/bezodtokove_jimky_pokyn.

My tu z něj ocitujeme jen ty nejzajímavější pasáže, platné od 1. 1. 2021 (tedy platné již více jak tři roky):

„Kdo akumuluje odpadní vody v bezodtokové jímce, je povinen zajišťovat jejich zneškodňování odvozem na čistírnu odpadních vod a na výzvu VPÚ nebo ČIŽP předložit doklady o odvozu odpadních vod za období posledních dvou kalendářních let. Odvoz může provádět pouze provozovatel čistírny odpadních vod nebo osoba oprávněná podle živnostenského zákona). Ten, kdo provede odvoz, je povinen tomu, kdo akumuluje odpadní vody v bezodtokové jímce, vydat doklad, ze kterého bude patrné jméno toho, kdo akumuluje odpadní vody v bezodtokové jímce, lokalizace jímky, množství odvezených odpadních vod, datum odvozu, název osoby, která odpadní vodu odvezla, a název čistírny odpadních vod, na které budou odpadní vody zneškodněny.“

Dále je zde uvedeno:

„Toto ustanovení vstoupí v účinnost od 1. 1. 2021. Od této doby si majitel jímky musí uchovávat doklady o vývozu obsahu jímek na ČOV a příslušné orgány, kterými jsou VPÚ a ČIŽP, by měly začít s přiměřeným odstupem kontrolovat a vymáhat dodržování tohoto ustanovení.“

Při sankcionování přestupků spojených s přetékáním jímky nebo s likvidací jejího obsahu jinak než vývozem (např. rozstříkem na pozemek) jsou použitelná stávající sankční ustanovení:

Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že:

- 1. Dle § 116 odst. 1 písm. k) nepředloží doklady o odvozu odpadních vod podle § 38 odst. 8, za přestupek lze uložit pokutu do výše 20 000 Kč*
- 2. Právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že: 1. Dle § 125a odst. 1 písm. l) nepředloží doklady o odvozu odpadních vod podle § 38 odst. 8, za přestupek lze uložit pokutu do výše 100 000 Kč*

1. Dle § 116 odst. 1 písm. b) nakládá s povrchovými nebo podzemními vodami podle § 8 odst. 1 bez povolení k nakládání s vodami; za přestupek podle lze uložit pokutu do výše 100 000 Kč pro fyzické osoby

2. Dle § 125a odst. 1 písm. b) nakládá s povrchovými nebo podzemními vodami podle § 8 odst. 1 bez povolení k nakládání s vodami; za přestupek lze uložit pokutu do výše 500 000 Kč pro právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby.

Množství odpadních vod, které by mělo být z bezodtokové jímky vyvezeno, lze odvodit ze směrných čísel potřeby vody uvedených v příloze č. 12 této vyhlášky.

K těmto údajům je třeba vždy přistupovat orientačně s ohledem na další využívání odebírané vody, která jsou specifická pro daný objekt (např. zálivka).

Jako příklad lze uvést rodinný dům obývaný celoročně 4 osobami, dle směrných čísel vyprodukuje 35 m³ / rok / osobu. Ročně tedy osoby v rodinném domě vyprodukují (4*35) = 140 m³ odpadní vody.

Pokud je u domu jímka o objemu 10 m³, je třeba ji vyvážet 14 x ročně (v závislosti na velikosti fekálního vozu, jehož objem se pohybuje od 8 – 12 m³). U rekreačních objektů je třeba řídit se počtem osob a obývaných dní, velikostí jímky a průměrnou spotřebou 100 litrů vody za den/osobu.

Na závěr metodický pokyn uvádí zásadní věc:

Vzhledem k výše uvedenému, odbor ochrany vod doporučuje významně navýšit počet kontrol provozování jímek pro akumulaci odpadních vod s využitím všech možností, daných zněním VZ platným od 1. 1. 2021.

Navrhujeme, aby bylo na každém vodoprávním úřadu obce s rozšířenou působností provedeno ročně, počínaje rokem 2022, minimálně 5 kontrol bezodtokových jímek spojených s místním šetřením a u nejméně jedné pětiny jímek v územní působnosti VPÚ provedeny kontroly dokladů o vývozu jímek. Preferovány by měly být jímky umístěné v aglomeracích nad 2 000 EO.

Z výše uvedeného vyplývá, že již nyní má Česká inspekce životního prostředí nebo příslušný vodoprávní úřad při kontrole právo požadovat doložení až cca 28 ks dokladů o legálním vývozu vaší jímky (pro představu o konkrétním počtu lístků u každého z vás použijte příklad výše) za uplynulé dvouleté období.

Pokud úřad zároveň při kontrole průzkumem zjistí, že vaše jímka má odtok, či je nelegálně vyčerpávaná, hrozí vám (jako fyzické osobě) další pokuta, a to až do výše 100 000 Kč.

Kontrolní orgán následně nařídí odstranění závadného stavu, pro které vám určí termín. Při další kontrolní návštěvě za účelem zjištění splnění nařízení je kontrolní orgán, v případě neodstranění závadného stavu, oprávněn uložit pokutu opakovaně.

Ekonomické vyhodnocení:

Vzhledem k tomu, že se celá řada dotazů našich občanů týkala toho, kolik bude provoz domovních čistíren stát, rozhodli jsme se nedělat žádné složité prognózy a výpočty a o konkrétní odpovědi jsme požádali starosty a starostky jiných obcí napříč ČR, které systém domovních čistíren odpadních vod zbudován mají a několik let jej již provozují.

Jedná se o obce:

Starkoč 103 čísel popisných
148 obyvatel
60 ČOV
průměr. nákl. na stavbu jedné ČOV
145 000,-Kč

Čistá 305 čísel popisných
1007 obyvatel
232 ČOV*
průměr. nákl. na stavbu jedné ČOV
296 000,-Kč

Rybí 434 čísel popisných
1260 obyvatel
190 ČOV
průměr. nákl. na stavbu jedné ČOV
207 000,-Kč

* počet ČOV platí k 31.12.2023 – obec průběžně staví další ČOV

Tyto obce zvolily různé strategie financování provozu svých decentrálních systémů. Některé počítají konečnou výši z několika různých položek (paušál za ČOV plus paušál za obyvatele v nemovitosti), jiné si určily jen jeden celkový průměrný paušál na dům (na jednu ČOV).

Výsledné výše jednotlivých plateb pro 1 RD o čtyřech osobách (tedy 1 ČOV velikosti 1 – 5 EO) jsou uvedeny níže:

Starkoč:	6 880,- Kč / ČOV / rok
Čistá:	5 600,- Kč / ČOV / rok
Rybí:	6 400,- Kč / ČOV / rok

**Naše obec by se mohla pohybovat v rozmezí
5 500,- Kč až 6 500,-Kč/ ČOV / rok**

V této ceně jsou zahrnuty:

- náklady na pravidelný servis ČOV, prováděný zaměstnancem obce s frekvencí cca 1 x za měsíc,
- platba za dálkový přenos dat ze všech ČOV přes GSM síť,
- pravidelné odběry vzorků vyčištěných odpadních vod 2 x ročně a jejich laboratorní vyhodnocení.
- náklady na elektrickou energii, jejíž spotřebu hradí každý RD samostatně a pohybuje se (dle aktuální ceny energie na trhu) ve výši cca 1 200,- Kč / ČOV / rok bez DPH

K této ceně je zapotřebí počítat:

- náklady na servis ČOV ze strany výrobce po dobu prvních dvou let od dodání (záruční servis provedený 2 x ročně, kontrola ČOV, čidel, řídicí jednotky, dálkového přenosu dat, případné odkalení) ve výši 3 000 Kč / ČOV / rok. Toto bude nejspíš podmínkou nových dotací. (Toto zastupitelstvo ještě zváží, jak bude tato položka financována)

Zajisté, než budou ČOV zrealizovány a spuštěny uběhne minimálně rok a půl, což jak sami víte z dnešních časů, se můžou změnit ceny u kterýchkoliv provozních položek, což neovlivníme. Nový dotační titul může mít i rozšířené podmínky na provoz. Nyní Vám uvádíme reálné ceny v reálném čase.

Porovnáme-li výše uvedené finanční náklady na skutečně legální provoz stávající akumulací jímky

bez přelivu z průměrného rodinného domu o čtyřech obyvatelích z naší obce na nejbližší velkokapacitní ČOV (ČOV Krnov), tak:

- jeden vývoz plného fekálního vozu (10m³) vyjde na cca 1500,- Kč až 2500,- Kč.
- za rok se tedy jedná o částku přibližně 21 000,-Kč až 35 000,- Kč.

Celoroční provoz ČOV se tudíž rovná přibližně 4 skutečně legálním vývozům jímky (tedy nákladům za asi 3,5 měsíců).

Zde je velmi důležité ještě jednou zdůraznit, že srovnávat výše uvedené ceny s dosavadními nulovými, či jen symbolickými náklady na provoz dosavadních systémů likvidace splaškových vod je nereálný a vzhledem k výše popsané legislativě dlouhodobě neudržitelný přístup.

Výzva k účasti na průzkumu:

Závěrem chceme vyzvat ty naše občany, ale i rekreanty, kteří se doposud do prováděného průzkumu nepřihlásili, aby svou přihlášku důsledně zvážili, jelikož takto nasbíraná technická data o poloze a výškách jednotlivých potrubí mohou být úspěšně využita pro jakoukoliv variantu odkanalizování v budoucnosti a hlavně aby zvážili fakt, že majitelé nepřihlášených objektů ponesou veškeré (průzkumné, projekční, realizační a provozní) náklady výhradně na svých bedrech.

Od 04.03.2024 se budou obvolávat první zájemci a projekční realizace začne od 16.03.2024, dle počasí.

Starostka obce Kateřina Lorišová ve spolupráci s uvedenými obcemi a projektantem Ing. Jiřím Zedníčkem

~6~